

Anderhalve steen of rivier?

ACHTERGROND
MAATREGELN
MAAS

Nieuwe maatregelen zijn nodig om toekomstig hoogwater van de Maas aan te kunnen.

Daarvoor zijn Borgharen en Itteren ook weer in beeld. Er moet een Groene Rivier komen. De buurtnetwerken van beide Maasdorpen zijn fel tegen.

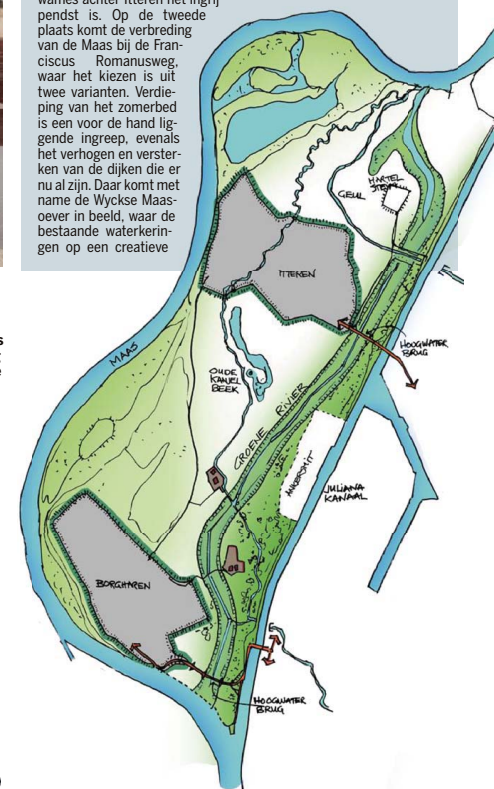

Het waterpoortje in Wyck achter glas. FOTO ANTEAGROUP BVR HKV

Zes kansrijke maatregelen, 284 miljoen

Veel te kiezen is er niet, als het om bescherming van Maastricht tegen hoogwater en Maasoverstromingen gaat. In de Ontwikkelvisie Zuidelijk Maasdal zijn zes maatregelen uitgewerkt die als kansrijk zijn beoordeeld. Het gaat in de meeste gevallen om verruiming van het rivierbed, waarvan de Groene Rivier tussen de stuw bij Bosscherveld-Borgharen en Voulwames achter Itteren het ingrijpendst is. Op de tweede plaats komt de verbreding van de Maas bij de Franciscus Romanusweg, waar het kiezen is uit twee varianten. Verdieping van het zomerbed is een voor de hand liggende ingreep, evenals het verhogen en versterken van de dijken die er nu al zijn. Daar komt met name de Wyckse Maasoever in beeld, waar de bestaande waterkeringen op een creatieve

manier kunnen worden opgehoogd. Het monumentale waterpoortje kan dan met een glazen pui worden beschermd. Uitvoering van de zes maatregelen kost naar schatting 284 miljoen euro. Op 13 maart spreekt de Maastrichtse gemeenteraad zich voor het eerst uit over de Ontwikkelvisie Zuidelijk Maasdal.

Sander Bastings, Math Paulussen, Joop van Sintfiet en Han Hamakers (v.l.n.r.) op de kanaalbrug bij de sluis Limmel. Op de achtergrond het gebied waar de Groene Rivier moet komen. FOTO ROB OOSTWEGEL

DOOR JOHN HOOFS

BORGHAREN/ITTEREN

Het centrum van Maastricht heeft al dertig centimeter 'winst' bij hoogwater van de Maas te danken aan de ontgrindingen in Borgharen en Itteren. Beide kerkdorpen waren jaren in de greep van graafmachines om het waterbergend vermogen van de regenrivier te vergroten. Het werk is niet opgeleverd en nu klopt de overheid alweer op de deur met een nieuw ingrijpend plan om hartje stad - van ENCI tot Sappi - en Maastricht-Oost na 2050 te kunnen vrijwaren van het risico om onder te lopen als de Maas het weer eens op haar heupen krijgt. De prognoses zijn somber. Door klimaatverandering zal de rivier afvoerprieken van 4600 kubieke meter water per seconde kennen. Om een idee te geven hoeveel dat is: in 1993 werd bij de overstroming ruim 3100 kubu gemeten, in 1995 ruim 2700. Borgharen en Itteren liepen toen helemaal onder, waren dagenlang alleen bereikbaar met speciale legerovertuigen en boten. Ouderen werden uit voorzorg geëvacueerd.

De dubbele waterfloed leidde tot het Grensmaasplan, dat bijna 25 jaar vergde van idee tot oplevering. Die lange periode verklaart waarom nu naarstig naar nieuwe ingrepen wordt gespeurd, om volgende ellende, ook al is ze mogelijk pas over dertig jaar te verwachten, voor te zijn. Dat Borgharen en Itteren opnieuw in beeld zijn gekomen, ligt voor de hand. Er is ruimte. Genoeg om een Groene Rivier te maken, zoals ze zo wervend is genoemd in de Ontwikkelvisie Zuidelijk Maasdal. Een extra geul tussen Maas en Juliana-kanaal om een op hol geslagen waterstroom achter beide dorpen langs te kunnen leiden. Over een lengte van 4 kilometer zal een 120 meter brede golvende sleuf het waardevolle cultuurlandschap van de stuw tot Voulwames doorklieven en voor altijd veranderen. Twee nieuwe bruggen moeten de dorpen dan bereikbaar houden.

Waadpakken

Aan de keukentafel van Joop van Sintfiet, voorzitter van Buurtnetwerk Borgharen, stapelen de argumenten tegen het plan voor de

„We hebben het geluk dat ze ons niks kunnen wijsmaken. In beide dorpen zit zoveel kennis over de Maas. Waarom spreken ze die niet aan?”

Math Paulussen, inwoner van Borgharen

Groene Rivier zich in rap tempo op. Van Sintfiet, Sander Bastings (Itteren), Math Paulussen (Borgharen) en Han Hamakers (Itteren) zijn oude rotten als het om Maasoverstromingen gaat. Met hun lieslaarzen en waadpakken stonden ze in 1993 en 1995 letterlijk in de Maas die door hun dorpen stroomde. Je maakt ze niks wijs over de rivier. Ze kennen haar nuken. Praktijkmensen. Met maatschappelijke carrières die hun kennis alleen maar heeft vergroot. Als deskundigen voorzien ze 'praatjes' van overheden, ze zijn gezond argwanend, laten zich niet paaien. Sander Bastings legt meteen de vinger op de zere plek. Die Groene Rivier levert welgeteld zeven centimeter watervervalging op voor Maas-tricht-Centrum. „Dat effect bereik je ook met het ophogen van de kades in de stad met anderhalve baksteen”, rekt hij voor als hij met duim en wijsvinger aangeeft waar we het over hebben. „Is die Groene Rivier in dat licht niet buiten proportie? Ze kost 64 miljoen euro, omgerekend 9 miljoen per centimeter hoogwatervervalging. Met afstand de duurste ingreep die nu

wordt voorgesteld. De geldverhoudingen kloppen niet en het gaat over onze belastingcenten.”

Recreatievisie

Er is meer. „Die Groene Rivier is er al”, haalt Joop van Sintfiet herinneringen op aan 1993 en 1995. „Toen zocht het water zijn eigen weg. Nu willen ze het van hogerhand gaan begeleiden. Die nieuwe geul is gewoon niet nodig.” En al helemaal niet als je ziet welk vernietigend effect de aanleg zal hebben op het bestaande landschap. De recreatieve aantrekkingskracht zal er flink op achteruitgaan, voorspelt Math Paulussen. „Terwijl beide dorpen de afgelopen jaren juist heel veel energie staken in het opstellen van een eigen recreatievisie.” Die sluit aan bij het Rivierpark Maasvallei in wording, waar Borgharen en Itteren deel van uitmaken. Fiets- en wandelpaden kunnen het gebied een stevige impuls geven. „We willen onze recreatievisie serieus genomen zien. Nu wordt alles geblokkeerd. Heel frustrerend”, vindt Han Hamakers. Terwijl Maastricht nota bene zelf voor het gebied ook nog eens een recreatievisie formuleert

de waar geen Groene Rivier in past. Resteert nog de grief dat de communicatie over de Groene Rivier zwaar te wensen overlaat, verzuchten de vier inwoners. Waarom wordt niet met de dorpen overlegd? Paulussen: „We hebben het geluk dat ze ons niks kunnen wijsmaken. In beide dorpen zit zoveel kennis over de Maas. Waarom spreken ze die niet aan?” Joop van Sintfiet knikt. Allemaal waar, zegt hij. Maar hoe moeten we ons als Buurtnetwerk Borgharen en Dorpsraad Itteren nu opstellen? Kont tegen de krib of niet? Want formeel ligt er nog niks waar de dorpen zich tegen kunnen verzetten. Bovendien: met nieuwe Maasmaatregelen zijn honderden miljoenen gemeoid. Wat als die Groene Rivier achter de schermen toch al bekend is? Zouden de dorpen er dan niet beter aan doen te zorgen dat van die miljoenen ook wat neerslaat ten voordele van het gebied rond Borgharen en Itteren? Van Sintfiet: „Het is een duivels dilemma.”

Reageren?
john.hoofs@delimburger.nl